PEILJAAR 2021

BENCHMARK HUISHOUDELIJK AFVAL

Haarlem

NVRD
SAMEN VOOR SCHONE EN AFVALVRIJE GEMEENTEN

Benchmark
Huishoudelijk Afval

LEREN DOOR TE VERGELIJKEN

Inhoud

Kernprestaties	**3**
Milieu	**5**
Kosten	**10**
Dienstverlening	**11**
Regievaardigheden	**12**
Basisgegevens	**13**
Over de benchmark	**14**

Datum: 13 oktober 2022
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD, in samenwerking met Rijkswaterstaat en uitgevoerd door Cyclusmanagement.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Hoe presteert Haarlem tov de benchmark?

Milieu

	Haarlem	KLASSE A	.
Restafval (kg/inw)	219	230	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	212	234	●

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	464	320	●

Regie

Regievaardigheid (score)	20	17	●

Legenda

● = Boven het klasse-gemiddelde (>5%)
● = Gelijk aan klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
● = Onder het klasse-gemiddelde (<5%)

Toelichting
Op de vier prestatiegebieden van de benchmarkdriehoek is weergegeven hoe Haarlem presteert ten opzichte van de benchmark. In de benchmark worden gemeenten vergeleken in hoogbouwklasses. Haarlem is ingedeeld in KLASSE A (50 - 100% hoogbouw).

Hoe kosten-effectief is Haarlem?

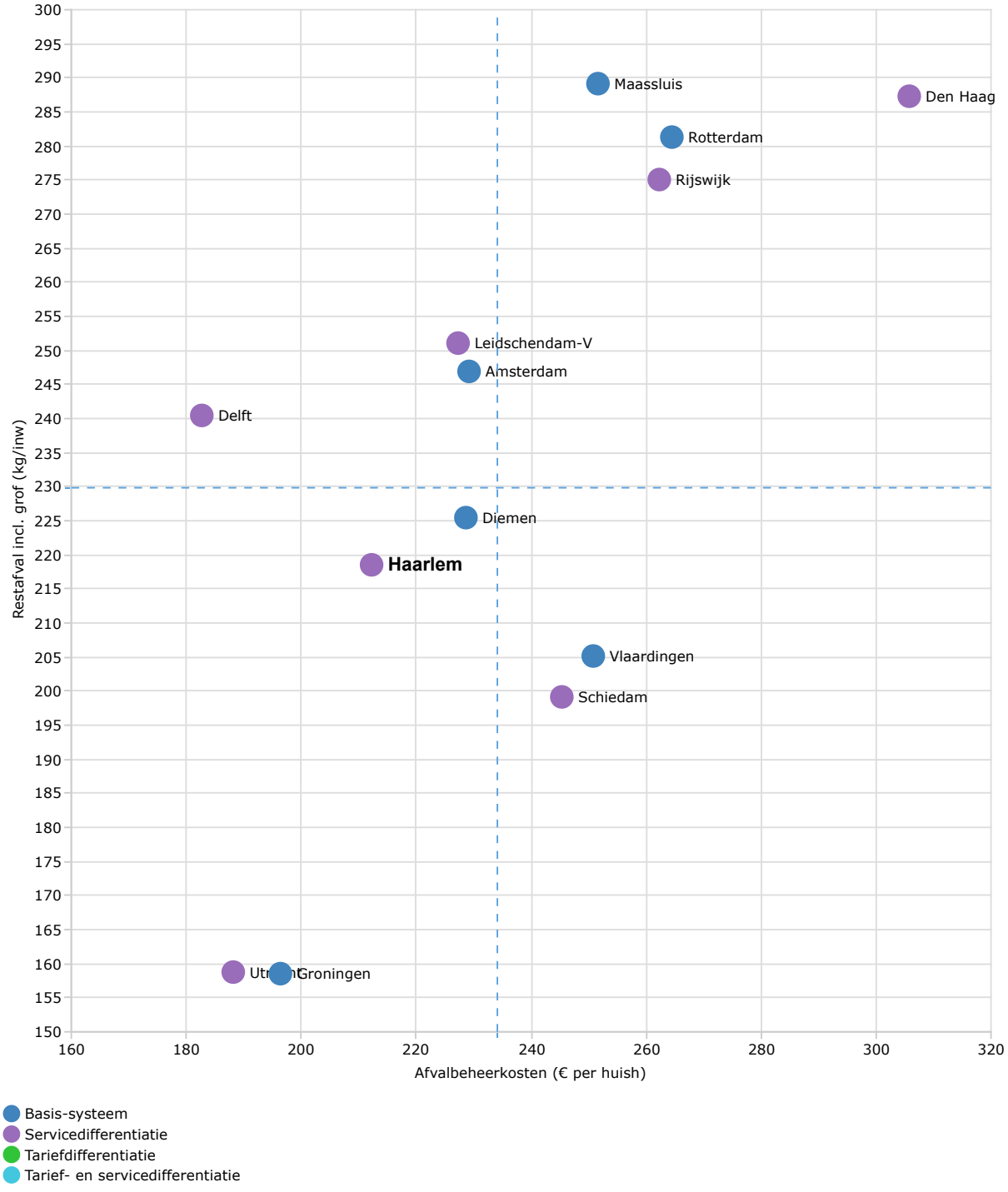

Toelichting
In dit figuur zijn alle gemeenten weergegeven uit KLASSE A (50 - 100% hoogbouw), onderscheiden naar toegepaste inzamelstrategie (kleur van de bol). *Servicedifferentiatie* = omgekeerd inzamelen en/of laagfrequent inzamelen van restafval.

De stippellijnen geven de gemiddelden van alle strategieën gezamenlijk weer. De gemeenten die linksonder zijn weergegeven zijn het meest kosten-effectief: zij hebben de minste hoeveelheid restafval (kernprestatie Milieu) tegen de laagste afvalbeheerkosten (kernprestatie Kosten).

Milieu

	Haarlem	KLASSE A	.
Huishoudelijk afval (kg/inw)	442	437	●
Afvalscheiding (%)	51%	47%	●
Restafval (kg/inw)	219	230	●

Huishoudelijk afval

kg per inwoner

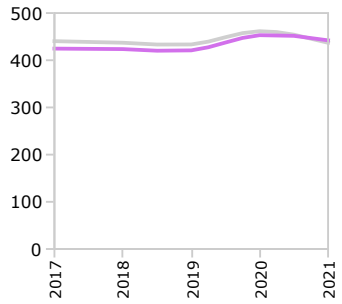

Afvalscheiding

%

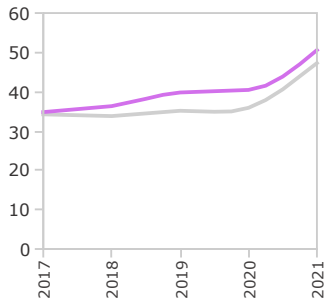

Restafval

kg per inwoner

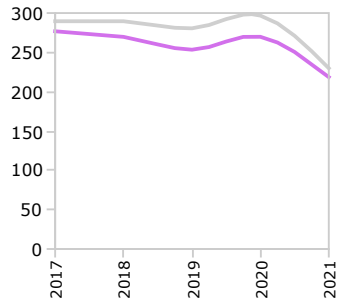

Haarlem
KLASSE A

Restafval

kg per inwoner

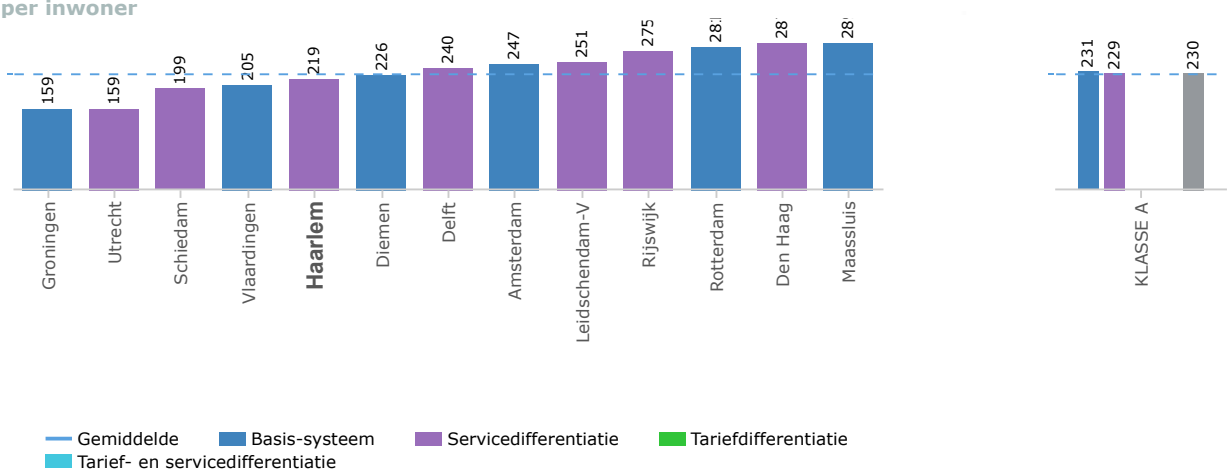

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Afvalscheiding % = het aandeel van het van het huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding en wordt afgevoerd naar de afvalverbranding (inclusief grof restafval en verbouwingsrestafval). Deze milieu-indicator kan worden vergeleken met de landelijke VANG-doelstelling.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Haarlem	KLASSE A	.
Fijn restafval	203	202	
Groente-, fruit- en tuinafval	42	33	
Oud papier en karton	41	31	
Plastic, metalen en drankenkartons	29	23	
Glas verpakkingen	22	17	
Textiel	4	3	
Klein chemisch afval	1	1	
Luiers	0	0	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	0	8	
Metalen uit bodemas	6	2	
Biogranulaat (onf)	2	13	
Scheidings% fijn huishoudelijk afval	42%	39%	

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof (verbouwings-)restafval	16	27	
Grof tuinafval	2	5	
Kringloopgoederen	3	0	
Oud IJzer	2	4	
Elektr(on)ische apparatuur	4	4	
Hout A en B	24	20	
Hout C	1	4	
Puin	16	15	
Overig brongescheiden	4	8	
Nagescheiden	20	15	
Scheidings% grof huishoudelijk afval	83%	72%	

Totaal

kg per inwoner

Huishoudelijk afval totaal	442	437	

Toelichting

Per materiaalstroom is weergegeven hoe Haarlem presteert ten opzichte van de benchmark. De hoeveelheid restafval (fijn en grof) is gecorrigeerd voor nascheiding.

Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Groente-, fruit- en tuinafval

kg per inwoner

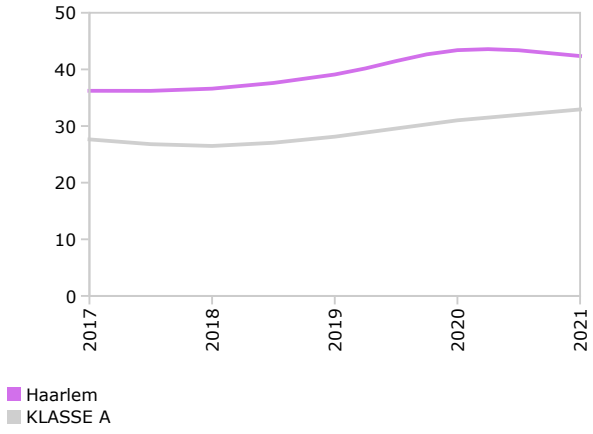

Oud papier en karton

kg per inwoner

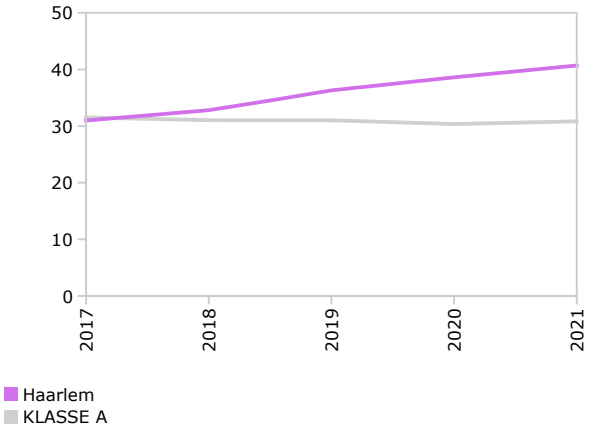

Plastic, metalen en drankenkartons

kg per inwoner

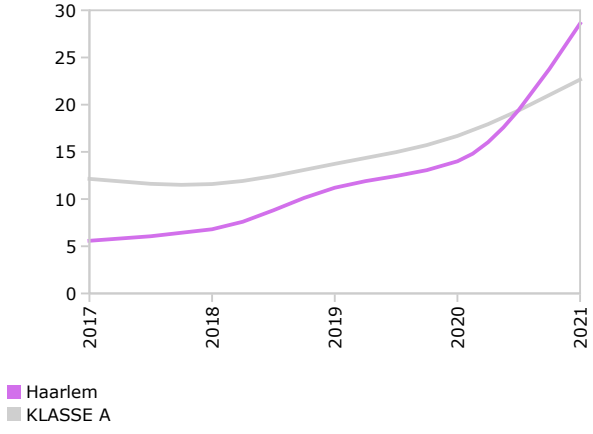

Glas

kg per inwoner

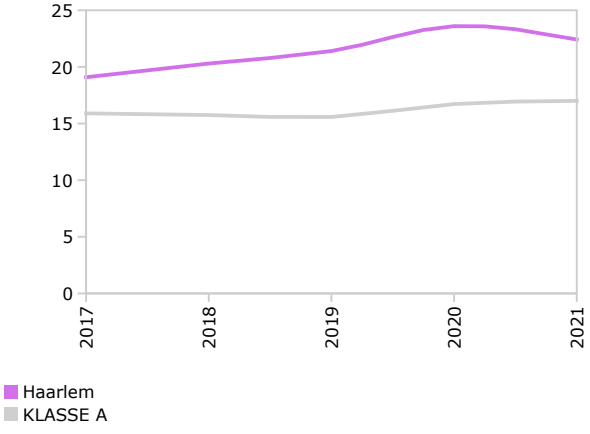

Toelichting

De trend geeft weer in welke mate de afvalscheidingsresultaten verbeteren danwel verslechteren in de tijd. Door de eigen trend te vergelijken met die van de benchmark, kan worden bepaald in hoeverre meer of minder progressie dan de benchmark wordt geboekt.

Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

	Haarlem	KLASSE A	.
Groente-, fruit- en tuinafval	84	92	●
Oud papier en karton	15	23	●
Plastic, metalen en drankenkartons	10	18	●
Glas verpakkingen	13	10	●
Textiel	10	9	●
Totaal	131	151	●

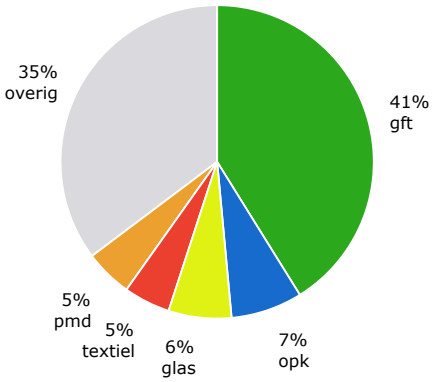

Haarlem heeft 131 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **65**% van de totale hoeveelheid fijn restafval.

CO2-reductie

kg per inwoner

	Haarlem	KLASSE A	.
CO2-reductie (kg/inw)	109	82	●

Toelichting

Grondstoffen in het restafval = geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeranalyse van het fijn huishoudelijk restafval. Eventuele nagescheiden grondstoffen zijn hierop in mindering gebracht.

CO_2-reductie = de gereduceerde hoeveelheid CO_2 als gevolg van het recyclen van grondstoffen (gft, pmd, oud papier, glas, textiel, hout, grof tuinafval, frituurvet en luiers). Bij het bepalen van deze indicator is gebruik gemaakt van de geactualiseerde CO_2-kentallen van adviesbureau CE-Delft (2021).

Grondstofketens Haarlem in kaart

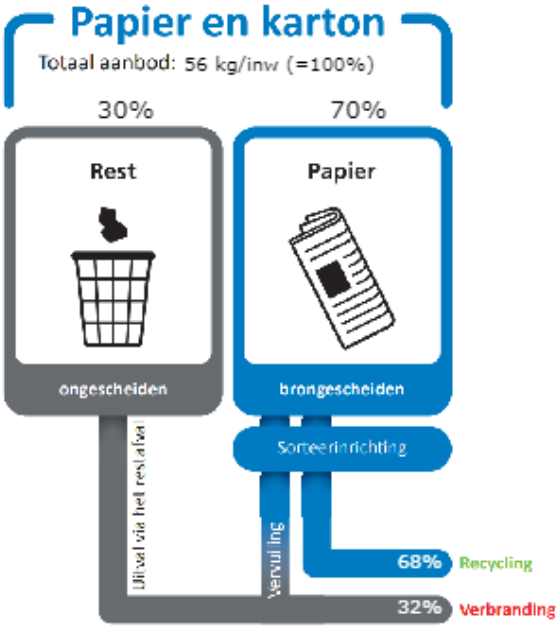

Toelichting
Voor de belangrijkste grondstoffen is de verwijderingsketen in kaart gebracht, gebruikmakend van data die door sorteerders/ verwerkers zijn aangereikt. Meetpunt is de 'post sortering' voor pmd, en post verwerking voor gft, papier en glas. De verwerkingsrendementen zijn door de opbulking van de grondstromen op installatieniveau (en dus niet op gemeenteniveau) bepaald.

De grondstofketens van textiel en bodemas zijn weergegeven in het bijlagerapport. Indien geen verwerkingsdata van een grondstof is opgevraagd, wordt de grondstofketen ervan niet weergegeven.

Kosten

€ per aansluiting

	Haarlem	KLASSE A	.
Inzamelkosten	92	107	●
Overslag- en transportkosten	7	10	●
Verwerkingskosten	54	74	●
Overige kosten	68	50	●
Vergoedingen Afvalfonds	-9	-10	●
Totale afvalbeheerkosten	212	234	●

Totale afvalbeheerkosten

.

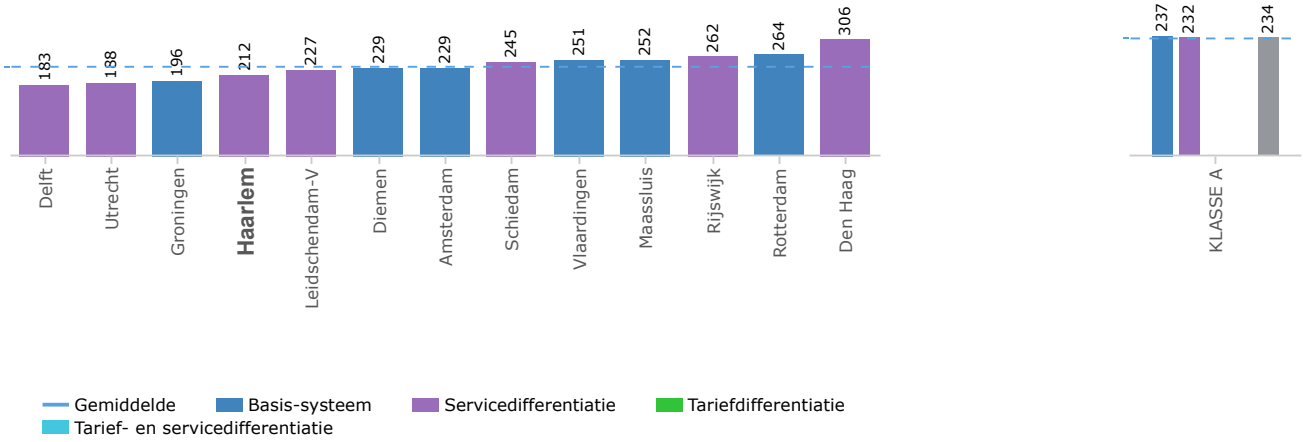

Kosten per materiaalstroom

€ per aansluiting

	Haarlem	KLASSE A	.
Fijn restafval	85	105	●
Groente-, fruit- en tuinafval	26	19	●
Oud papier en karton	3	7	●
Plastic, metalen en drankenkartons	12	15	●
Glas verpakkingen	2	3	●
Textiel	0	1	
Grof huishoudelijk afval	23	41	●

€ per ton

Fijn restafval	180	215	●
Groente-, fruit- en tuinafval	290	262	●
Oud papier en karton	43	117	●
Plastic, metalen en drankenkartons	202	451	●
Glas verpakkingen	41	100	●
Textiel	18	134	●

Toelichting

Totale afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

De *kosten per materiaalstroom* zijn de kosten voor inzameling, overslag en transport, en verwerking.

Dienstverlening

Kernprestaties

	Haarlem	KLASSE A	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	464	320	●
Dienstverlening restafval (score)	153	91	●

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	26	30	●
Oud papier en karton	26	14	●
Plastic-, metalen en drankenkartons	26	23	●
Glas verpakkingen	0		
Textiel	0		
Fijn restafval	0	30	

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	20	76	●
Oud papier en karton	123	276	●
Plastic, metalen en drankenkartons	132	315	●
Glas verpakkingen	663	477	●
Textiel	1738	1670	●
Milieustraat	78202	44408	●
Fijn restafval	54	39	●

Afvalscheiding gestapelde bouw

% gestapelde bouw waar gescheiden wordt ingezameld

Groente-, fruit- en etensresten (gfe)	0%	49%	
Oud papier en karton	100%	87%	●
Plastic, metalen en drankenkartons	100%	70%	●

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	27	24	●
Openingsuren doordeweeks	42	40	●
Openingsuren zaterdag	8	7	●

Toelichting

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

Regie

Kernprestatie

	Haarlem	KLASSE A	.
Score regievaardigheden	20	17	●

Beleidsregie

	Haarlem	KLASSE A
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden	✓	85%
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld	✓	✓
Bewoners zijn betrokken bij opstellen beleidsplan	✓	69%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd	✓	✓
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd	✗	15%
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden	✓	92%

Burgerregie

Er wordt jaarlijks een communicatiekalender opgesteld	✓	77%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalpreventie en -scheiding uitgevoerd	✓	✓
Gemeente maakt gebruik van afvalcoaches	✓	62%
Er is een mobiele afval-app voor bewoners	✓	✓
Met de mobiele app kun je een grofvuilafspraak maken	✓	69%
Met de mobiele app kunnen bewoners klachten doorgeven	✓	77%

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd	✓	85%
Er vindt registratie van aanbiedgedrag plaats (containermanagement)	✓	31%
Er wordt jaarlijks een afval-grondstoffenmonitor opgesteld	✓	31%
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus	✓	77%
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats	✓	77%
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers	✓	92%

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld	✓	54%
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld	✗	15%
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren	✗	23%
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners	✓	85%
De inzameldienst doet aan circulaire inkoop	✗	85%
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal	✓	85%

Toelichting
Er worden vier soorten regievaardigheden onderscheiden:
- Beleidsregie: de mate waarin beleid wordt geëvalueerd en geformuleerd op huishoudelijk afvalbeheer.
- Burgerregie: de mate waarin interactie plaatsvindt met de burger.
- Informatiesturing: de mate waarin wordt gestuurd op managementinformatie.
- Circulariteit: de mate waarin invloed wordt uitgeoefend op de circulaire economie.

De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden.
Het percentage geeft aan hoeveel % van de gemeenten de betreffende regievaardigheid hebben toegepast.

Basisgegevens

Algemeen

	Haarlem	KLASSE A
Aantal inwoners	162902	216598
Aantal aansluitingen	78202	107750
Aandeel hoogbouw (in %)	63%	66%

Beleid

Doelstelling 2025 restafval (grof + fijn) (kg/inw)	–	
Doelstelling 2025 afvalscheiding (%)	0%	
Tariefdifferentiatie	–	
Restafval op afstand	✓	
Frequentieverlaging restafval	–	
Nascheiding PMD	Bij alle huishoudens, in aanvulling op bronscheiding	
Nascheiding grof huishoudelijk	Bij gehaald en gebracht grof restafval	

Tarieven

Tariefsysteem	Huishoudgrootte	
Afvalstoffenheffing (gemiddeld vastrecht in €/ aansl)	357	347
Diftar-tarief restafval (in €/100 liter)	–	
Diftar-tarief gft (in €/ 100 liter)	–	
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. stortbelasting	106	113
Verwerkingstarief gft (€/ton)	77	58
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)	-146	-115
Verwerkingstarief glas (€/ton)	-9	-12

Over de benchmark

Benchmarken is een vorm van prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden. Zowel op beleids-strategisch gebied als op operationeel gebied. Gezocht wordt naar de factoren die van invloed zijn op de prestatie. Dit kan een strategie zijn (tarifering, acceptatie, etc.) of de keuze voor een inzamelwijze of inzamelmiddel. In deze rapportage worden de prestaties zoveel mogelijk in samenhang met de (prestatiebepalende) factoren weergegeven.

Methodiek

In onderstaande driehoek en nevenstaande tabel is weergegeven welke prestatiegebieden en kern-indicatoren centraal staan in de benchmark. De benchmark gebruikt de methodiek van de benchmarkdriehoek. De driehoek benoemt de belangrijkste stuurgebieden (MILIEU, KOSTEN, SERVICE en VAARDIGHEDEN) en symboliseert hun onderlinge afhankelijkheid: verandering op het ene gebied heeft gevolgen voor andere gebieden en vice versa. Per stuurgebied is een aantal prestatie-indicatoren benoemd. Deze indicatoren geven per stuurgebied snel en gestructureerd inzicht in een gemeentelijke beheer/beleidssituatie. Zo wordt het mogelijk om consequenties van gemeentelijk beleid en beheer te vergelijken en wanneer nodig gericht bij te sturen. (Zie voor uitgebreide toelichting en definities het handboek van de benchmark).

Milieu
- Hoeveelheid restafval
- Afvalscheiding/ CO2-reductie
- Scheidingsprestaties per grondstof

Kosten
- Afvalbeheerkosten
- Inzamel- en verwerkingskosten per grondstof- /afvalstroom

Service
- Intensiteit dienstverlening
- Aantal ophaalrondes per jaar
- Voorzieningdichtheid

Vaardigheden
- Reglevaardigheden
- Bedrijfsvaardigheden (waaronder productiviteit)

Vergelijkingsbasis

De gemeenten en bedrijven die aan de benchmark meedoen worden zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn, en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklasses zijn gedefinieerd:
Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Deelnemersveld en dekking

Aan de benchmark peiljaar 2021 hebben 105 deelnemers meegedaan die in totaal 171 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). Daarmee beslaat de benchmark 49% van de Nederlandse gemeenten.